

LBRIS

We know
books

Ministerul Educației

Alina Hristea
Andreea Dobre
Natalia Niță Vandici

LIMBA ȘI LITERATURA
ROMÂNĂ

clasa a VII-a

 Booklet

Deșteaptă-te, române! de Andrei Mureșanu
Competențe generale și specifice
Ghid de utilizare a manualului digital

Recapitulare inițială

UNITATEA 1

Șapte mistere ale lumii.

Călătoria în imaginație. Aventura

Lectură

- Textul narativ literar
„Cine este eu?” de Simona Popescu
- Narativul literar (acțiune, timp, spațiu)
- Autorul, naratorul, personajul (actualizare)
- Strategii de interpretare
- Textul nonliterar. Anunț
- Textul narativ literar (consolidare)
Istoria lui Răzvan de Horia Corcheș (fragment)
- Structura textului narativ. Secvențe narative.
Interpretarea textului
- Dialogul în textul literar narativ
- Jurnalul de călătorie
Nimic despre Nepal, în vol. Trei săptămâni
în Himalaya de Marius Chivu

Comunicare orală

- Structuri textuale: secvențe de tip narativ,
descriptiv, dialogat și explicativ

Elemente de construcție a comunicării:

- Fonetică (actualizare). Utilizarea corectă
a accentului. Variante accentuale
admise/neadmise de normă
- Vocabular: actualizare, confuzii paronimice,
pleonasmul
- Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului:
derivarea
- Compunerea. Familia lexicală. Locuțiuni
și îmbinări libere de cuvinte
- Fraza. Coordonarea prin juxtapunere și prin
joncțiune. Conjunții coordonatoare
- Norme de punctuație (virgula, punctul-și-virgula)

Redactare

- Etapele scrierii. Organizarea unui text în funcție
de situația de comunicare. Tipare textuale de
structurare a ideilor

Interculturalitate

- Limba și cultura țărilor vecine

Recapitulare

Evaluare

3	UNITATEA 2	
6		
7	Șapte pași spre un sine mai bun.	
9	Compassiune și toleranță	55
	Lectură	
	• Textul epic	56
	<i>La hanul lui Mânjoală</i> de I.L. Caragiale	
	• Înțelegerea textului	62
	• Interpretarea textului	64
	• Personajul. Mijloace de caracterizare	65
	<i>Ieșirea din ascunzătoare</i> de Ruth Gruener (fragment)	
11	Redactare	
	• Caracterizarea personajului	67
12	Lectură	
	• Monitorizarea propriei lecturi	68
16	Comunicare orală	
18		
20	• Strategii de concepere și de comprehensiune	
22	a textului oral. Fapt și opinie	69
24	Elemente de construcție a comunicării	
	• Verbul	70
	• Alte verbe copulative	73
	• Utilizări sintactice ale formelor verbale nepersonale (infinitivul, participiul)	75
	• Utilizări sintactice ale formelor verbale nepersonale (gerunziul, supinul)	77
	• Posibilități combinatorii ale verbului. Circumstanțialele de scop și de cauză	79
	• Sintaxă (actualizare)	83
	• Variație stilistică. Selecție lexicală în limba vorbită și în limba scrisă. Termeni științifici	86
	• Limbaj popular. Variație regională a limbii. Valorile stilistice ale diminutivelor	88
27	Interculturalitate	
29	• Contacte culturale	90
30	Recapitulare	92
32	Evaluare	94
34		
37	UNITATEA 3	
40	Cele șapte minuni ale lumii.	
42	Explorând natura	95
44	Lectură	
	• Textul liric	96
	<i>Fiind băiet păduri cutreieram</i> de Mihai Eminescu	
	• Exprimarea emoțiilor și a sentimentelor	99
	• Limbajul figurat (comparația, personificarea, epitetul, repetiția, metafora)	100
	• Strategii de interpretare	102
48		
50		
52		
54		

• Textul liric (consolidare)	103	• Posibilități combinatorii ale pronumelor și ale adjectivelor pronominale	164
<i>Valtul rozelor</i> de Alexandru Macedonski			
• Interpretarea textului	105	Redactare	
• Textul descriptiv	106	• Cererea	166
Comunicare orală		Interculturalitate	
• Strategii de ascultare activă	108	• Tradiții și obiceiuri populare. Valori ale culturii populare în spațiul românesc	167
• Atitudini comunicative	110	Recapitulare	168
Elemente de construcție a comunicării		Evaluare	170
• Substantivul. Articolul. Prepoziția	112		
• Posibilități combinatorii ale substantivului	116	UNITATEA 5	
• Adjectivul	118	Viața pe scenă. Încrederea în sine	171
• Posibilități combinatorii ale adjectivului	121	Lectură	
Redactare		• Textul dramatic	172
• Comentarea unor pasaje din textele citite. Descrierea unei emoții	123	<i>Astronauți</i> de Elise Wilk	
Interculturalitate		• Textul dramatic și arta spectacolului	178
• Elemente de mitologie românească	125	• Personajul dramatic. Dialogul în textul scris și în spectacol	180
Recapitulare	128	• Interpretarea textului	182
Evaluare	130	• Textul dramatic (consolidare)	183
		<i>Chirița în provincie</i> de Vasile Alecsandri (fragment)	
UNITATEA 4		• Înțelegerea și interpretarea textului. Reflecții asupra limbajului din textul dramatic	187
Șapte stări necunoscute. Adolescența și relațiile sociale. Mici gesturi, mari schimbări	131	• Textul multimodal. Enciclopedia	189
Lectură		Comunicare orală	
• Textul narativ literar	132	• Tracul comunicativ. Strategii de gestionare a tracului comunicativ. Principii de interacțiune	191
<i>Mai departe</i> de Andrei Crăciun		Elemente de construcție a comunicării	
• Înțelegerea textului	137	• Numeralul (actualizare)	192
• Interpretarea textului	138	• Posibilitățile combinatorii ale numeralului	193
• Textul narativ literar (consolidare)	139	• Adverbul	194
<i>O vară cu Isidor</i> de Veronica D. Niculescu (fragment)		• Interjecția. Onomatopeele. Interjecția predicativă	196
• Descrierea în textul literar narativ	144	• Atributul, complementul și circumstanțialul (actualizare)	197
• Dialogul în textul nonliterar. Interviu Interviu cu scriitorul T.O. Bobe de Ana Maria Sandu	145	Redactare	
Comunicare orală		• Stil: naturaletă, eufonie, varietate, originalitate, concizie	200
• Atitudini comunicative. Transmiterea emoțiilor. Inteligența emoțională	148	• Structuri textuale: secvențe de tip narativ, descriptiv, dialogat, explicativ. Integrarea părților	202
Elemente de construcție a comunicării		Interculturalitate	
• Pronumele personal, pronumele personal de politețe, pronumele reflexiv (actualizare)	149	• Contacte culturale	204
• Pronumele și adjectivul pronominal posesiv	151	Recapitulare	205
• Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ	153	Evaluare	207
• Pronumele și adjectivul pronominal nehotărât	155	Recapitulare finală	208
• Pronumele și adjectivul pronominal interogativ	157	Anexă	211
• Pronumele și adjectivul pronominal relativ	159	Texte utilizate	212
• Pronumele și adjectivul pronominal negativ. Negația în propoziție	161		
• Adjectivul pronominal de întărire	163		

Șapte mistere ale lumii. Călătoria în imaginație. Aventura

Lectură: • Textul narativ literar • Narativul literar (acțiune, timp, spațiu) • Autorul, naratorul, personajul (actualizare) • Strategii de interpretare • Structura textului narativ. Secvențe narrative • Dialogul în textul literar narativ • Textul nonliterar. Anunțul

• Jurnalul de călătorie

Comunicare orală:

• Structuri textuale: secvențe de tip narativ, descriptiv, dialogat și explicativ

Elemente de construcție a comunicării:

• Fonetică (actualizare). Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuale admise/neadmise de normă

• Vocabular: actualizare, confuzii paronimice, pleonasmul
• Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului: derivarea • Compunerea. Familia lexicală. Locuțiuni și îmbinări libere de cuvinte • Fraza. Coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune. Conjuncții coordonatoare
• Norme de punctuație (virgula, punctul-și-virgula)

Redactare: • Etapele scrierii. Organizarea unui text în funcție de situația de comunicare. Tipare textuale de structurare a ideilor

Interculturalitate: • Limba și cultura țărilor vecine

Recapitulare

Evaluare

Simona Popescu

(n. 1965)

Foto: Daniel Mihăilescu

Simona Popescu s-a născut pe 10 martie 1965 în orașul Codlea (Brașov). A absolvit Facultatea de Litere a Universității din București, unde este astăzi profesoară. Ține cursuri de istorie a literaturii române și de scriere literară. Este o importantă poetă, prozatoare și eseistă contemporană. Debutază în 1990 cu volumul *Xilofonul și alte poeme*. Alte volume ale autoarei sunt: *Juventus* (poezie, 1994), *Exuvii* (roman, 1997, cu ediții ulterioare), *Salvarea speciei*. *Despre suprarealism și Gellu Naum* (eseu, 2002), *Lucrări în verde*. *Pledoaria mea pentru poezie* (poezie, 2006), *Autorul, un personaj* (eseu, 2015) și *Cartea plantelor și animalelor* (poezie, 2021). În 2008, a coordonat romanul colectiv *Rubik*.

Textul narativ literar

Gata pentru ceva nou!

1. Ai vreun animal de companie? Dacă răspunsul tău este da, care este unul dintre momentele preferate cu acesta? Dacă răspunsul este nu, din ce motiv și-ar dori cineva de vârsta ta un animal?
2. Privește imaginile de mai jos. Ce sugerează acestea? Care este elementul comun al celor două imagini? Dar elementele care le diferențiază?

3. Imaginează-ți că trebuie să pleci de lângă familia ta. Cum te-ar face acest lucru să te simți?
4. Cum ar fi dacă ar trebui să te muți în altă școală, din alt cartier sau din alt oraș? Ți-ar lipsi colegii și prietenii tăi?
5. Citește textul „Cine este eu?” de Simona Popescu, de pe următoarea pagină.

Text de bază

„Cine este eu?”

text inedit de Simona Popescu

520. Cifra e sus pe pagina albă. Băiatul se uită în gol cu creionul în mână, prin cap îi trec tot felul, imagini în mișcare, cuvinte, fețele prietenilor risipiți prin lumea largă, Mikola, Denis, Larianna, Artiom, Danylo, Damir, Zlata, Uliana, Anastasia, Olena, Milana, Oksana, camera lui, cu afișul cu Baby Yoda pe peretele din fața patului, Telurionul mecanic pe masă, cu cele 249 de componente, prin care poți vedea fazele lunii, toate celelalte lucrăsoare de prin sertare, la care ține așa mult, chitara sprijinită de zid, cărțile de pe raft, mica lui lume. Speră, când o să se-ntoarcă acasă, să le găsească pe toate așa cum le-a lăsat.

Dar care ar fi cele câteva fraze pentru azi? Ce să aleagă dintr-o zi întreagă? Au mai rămas doar câteva foi din caiet, restul umplute cu scrisul ăla din care nu înțelege nimeni nimic, în afară de el. Literale sunt dintr-un alt alfabet. Bine, ar fi mama, dar are ea alte treburi decât să-i scotocească prin dulap, iar sora lui, Darina, nu știe încă să citească. De când au ajuns aici, băiatul scrie în fiecare zi câteva rânduri. Despre ce e vorba e secretul lui. Numai unul ca el ar putea înțelege. Și cuvintele, și ce scrie, și despre ce și de ce scrie el acolo. A primit un carnețel chiar când a ajuns la Centrul pentru Refugiați. De la o doamnă care îi tot vorbea în românește de parcă el ar fi priceput. Încearcă să bâiguie și el ceva în limba lui, câte un „mulțumesc”. Ba chiar și-a unit de mai multe ori palmele și s-a înclinat, așa cum a văzut în filme că fac japonezii. Japonezii știu să mulțumească cel mai frumos din lume. Bine, au primit toți copiii carnețele, creioane colorate, câte o jucărie și câte un pachet de biscuiți de îndată ce au ajuns la vamă. El era prea mare pentru jucării, dar a zâmbit când polițistul de frontieră i-a întins un pluș caraghios, ceva portocaliu între urs, maimuța Ceburașca și motanul Garfield. I l-a dat Darinei care deja ținea în brațe o caracatiță albastră. Fetita și-a umplut carnețelul în două zile cu zeci de prințese și case și flori și pești. Au ajuns în România, la Năvodari, cu autobuzul, luând-o în jos de la Odesa pe țărmul Mării Negre. Nimeni n-a scos un cuvânt tot drumul. Când au coborât după ore de stat pe scaune, parcă au picat într-o reclamă despre vara pe litoral. Pe plajă, veselie, familii, copii, muzică, înghețată, umbrele mari, albe, fâlfâind în vânt, țipete de bucurie în apă. Vacanță de vară! Darina așa a și crezut, că ei au plecat în

excursie. Fiecare cu câte un rucsăcel în spate, în care au pus ce au considerat ei că e lucrul cel mai prețios. Mama a luat cu ea albumul de fotografii și actele, Darina – păpușa care doarme (da, o avea de mică, făcută din pânză, cu ochii sub formă de semicerc, cusuți cu fir subțire, negru, de parcă ar fi dormit) și el – cartea de călătorie în jurul lumii, care i-a plăcut așa mult, dar și Vițelușul de paie pentru Darina, cu poveștile ei preferate. Cărțile de călătorie erau pasiunea lui, chiar dacă nu va ajunge niciodată în țările acelea îndepărtate. Adevărata călătorie e în mintea ta, îi spunea bunicul. Totul e aventură, doar să dorești asta. Imaginația nesfârșită își desface înaintea ta, dacă vrei, toate hărțile locurilor și timpurilor. Mai departe, ca într-un joc video, în care ești personajul cu mai multe vieți.

Năvodari avea să fie acasă pentru o lună. Îi pare rău că nu au rămas acolo, dar au ajuns până la urmă la Constanța. Acum, în Năvodari, unul din șapte locuitori e refugiat ucrainean, așa zicea o femeie frumoasă și blondă la televizor zilele trecute. Ba chiar i se spune mica Odesa. Mama își găsisse prietene din copilărie cu care nu se mai văzuse de ani și ani de zile. Au trecut deja 9 luni.

Mama, când nu tunde și coafează femeile, e tot timpul cu nasul în telefon, pe Telegram, unde sunt vești despre ce se întâmplă Acasă, din cealaltă Realitate. Îi mai arată și lui scurte filmulețe, mici înregistrări, fotografii, știri. Vorbesc amândoi despre Acasă când doarme Darina, care e prea mică pentru lucrurile astea. El e mare, are aproape 13 ani, cu el se poate vorbi despre orice. Darina are acum aproape 6 ani, au primit-o anul trecut la grădiniță, ea știe destul de bine limba cea nouă acum, a învățat mai repede ca el. Bine, s-a și uitat mult la desene pentru copii dublate în română. N-o interesa pe ea să înțeleagă, știa poveștile de-acasă, le văzuse la televizor, doar că acum le auzea și în altă limbă. Și are multe prietene guralive, cu care se joacă în jurul blocului. Odată a tras cu urechea la ce vorbeau. „Unde e tatăl tău?”, întreba una dintre ele. „Tata s-a făcut steluță pe cer. Eu atunci fetiță mică eram.”

Când a ajuns prima dată în clasa cu copii străini, doamna dirigintă le-a vorbit aproape o oră despre el sau legat de el sau pornind de la el. Se uita la reacțiile colegilor, încercând să ghicească despre ce era vorba. În pauză au venit la banca lui probabil pentru că l-au văzut cum învârte repede-repede cubul Rubik. Au încercat și ei să-l rezolve, dar n-au reușit. Asta a fost important, așa i-a câștigat. Acum o să poată și să se înscrie în clasa a VII-a, a trecut mai mult de un an de când e aici, a luat și lecții de limba română, acolo s-a împrietenit cu doi băieți din Herson. Anul trecut, ca „audient”, nu primea note, putea să facă orice în clasă, să se joace pe telefon, chiar să plece când voia. Dar prefera să stea în bancă, asculta vocea străină a profesorului, a profesoarei, privea în jurul lui la fețele copiilor străini, prin minte îi treceau iar imaginile:

cu marea văzută de la Odesa, cu prietenii cu care juca fotbal, de mai multe ori chipul Ulianei, dar mai prindea câte un cuvânt, în timp ce visa cu ochii deschiși la viitor și la trecut. La mate chiar se descurca să rezolve tot ce era pe tablă. Colegii, oricum, au fost prietenoși. O rupeau în engleză, mai amestecau limbile, mai dădeau din mâini, mai ghiceau ca la mimă ce spunea celălalt, mai apelau și la Google Translate. E foarte caraghios pe Google Translate, că uneori e traducerea complet aiurea, îți vine să și râzi, dar se înțelege ce vrei să zici. La urma urmei asta contează. Bine, oricum el era timid rău, nu prea îi place să vorbească nici în limba lui. Într-un fel, la început, româna lui ca de copil simplifica tot, simplifica viața, simplifica gândurile. Nu trebuia să dea explicații multe. Totul e ca o schemă. Uneori e bine ca realitatea să fie doar o schemă. Ea se umple când ești singur în capul tău. Se așează lucrurile, dar trebuie răbdare. Acum se așează și în altă limbă.

Primul lui prieten de-aici a fost un cățel. În blocul unde au fost cazați erau numai copii români. Într-o seară a rămas pe-afară, mama și Darina plecaseră la cumpărături. Era aiurea să stea în fața ușii, așa că a coborât scările, a ieșit afară. Erau adunați în fața blocului, pe bancă, mai mulți, băieți și fete de vârste diferite. A simțit privirile toate îndreptate deodată spre el. A lăsat ochii în jos. S-a gândit să treacă printre ei cu capul în pământ, mut, și să se ducă pe plajă unde, seara, când plecau oamenii, poposeau pescărușii. Poți să-ți închipui că ești la Odesa. Dacă ar fi avut cubul Rubik cu el! Și a ieșit atunci de după niște tufe cățelușul ăla salvator. S-a aplecat să-l mângâie. Și cățelușul fugea fericit, dând din coadă, în jurul lui și apoi de la unul la altul, îl strigau pe rând Dolo, Dolo.

Cățelușul îl plăcea. Poate de asta străinii i-au făcut semn să se așeze printre ei. Nu știa ce să spună, așa că mângâia încurcat blănița moale a cățelului. Mâinile lor se atingeau pe spinarea lui, pe cap. Și nu știe cum au ajuns să facă „schimb de cuvinte”. Era ca un joc:

- Mulțumesc./Thank you./Deacuiu (și ei au râs foarte tare aici: de-a cuiu! – abia acum înțelege de ce râdeau).
- Cum te cheamă?/What's your name?/Iac tebe zvati?
- Câți ani ai?/How old are you?/Schilcî vam rochiv?
- Nu înțeleg./I don't understand./Ne rozumiiu.
- Nu știu./I don't know./Ne znaiu.
- Așteaptă./Wait./Zacecai.
- Prieten./Friend./Druh.
- Astăzi./Today./Siohodni.
- Mâine./Tomorrow./Zavtra.
- Ieri./Yesterday./Vcera.

Și-apoi multe altele, arătând spre iarbă, mare, cer, lună, păsări, copaci, fată, băiat și tot așa până au apărut mama și Darina. Când a intrat în casă era așa entuziasmat de prima lui lecție de limba română, că a început să caute singur cuvinte pe net. A scris în carnețel primul mesaj în limba cea nouă:

„Nu înțeleg astăzi. Mâine așteaptă. Prieten e marea. Câinele mic. Cerul peste eu. Oameni plăcut. Cerul peste toate țări. Unul cer. Și luna unul. Ieri va fi mâine iar. Cine este eu? Eu este...”

A revenit aici în vizită de la Constanța după aproape un an, cu mama. Cățelul a crescut între timp. Incredibil cum se schimbă un cățel în numai câteva luni.

– Tu ești, Dolo?

Da, el e, dolofanul. Acum e un câine timid, lung, slab, aproape că nu mai seamănă cu cățelușul care a fost. Bine, și el s-a schimbat. Uite, acum poate vorbi în românește. Stă pe bancă cu Dolo la picioare. Îi trec prin gând tot felul. Ce-o mai fi cu colegii lui? S-au văzut o vreme pe ecran, cât au ținut orele online. Se obișnuiseră din pandemie. Omul se obișnuiește cu toate. Sau nu! Nu cu toate! Uliana ajunsese în Polonia. Despre Igor pur și simplu nu se mai știe nimic, îl creștea bunica lui. Mama zice că poate a fost deportat. Ce înseamnă asta? Dar mama a schimbat vorba. Bine, toată lumea schimbă vorba când apar în discuție lucruri de neînțeles, despre care nu se poate vorbi cu copiii, cred ei. Dar copiii înțeleg multe. Oare Uliana se mai gândește din când în când la el așa cum se gândește el la

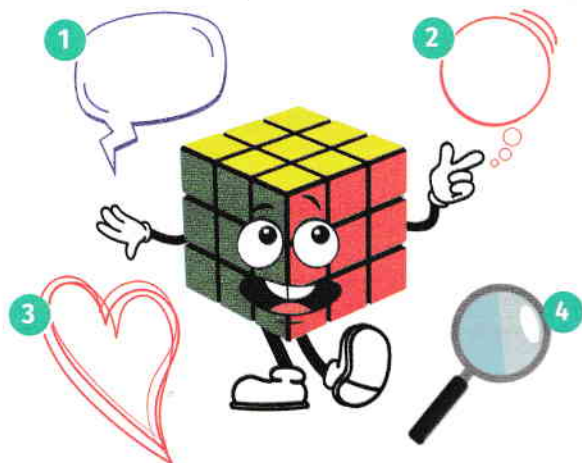
ea? Jenia a ajuns în Tulcea. Damir e undeva în Arad. A și văzut o fotografie pe net cu el și familia lui. Doamna rămăsese în Odesa. Se vedeau zilnic pe ecran, până nu s-a mai putut. Probabil a plecat undeva cu familia ei, undeva unde să fie în siguranță. Iaroslav e la Iași. Cu Damir își mai trimite mesaje scurte, selfie-uri, mai fac schimb de imagini prin WhatsApp. Zice că e bine acolo unde e și că are un prieten care e pasionat de biologie ca și el. Nu demult i-a trimis o imagine cu niște balene care au format o inimă în ocean înainte să eșueze pe plajă. De ce eșuează balenele pe o plajă? De ce s-au strâns ele sub formă de inimă?

Și el mai trimite câte ceva. Ultima dată un selfie cu prietenul lui Țeca și o poză de la Delfinariu, unde au sosit patru refugiați din Harkov, delfini din Ucraina: Veterok, Marusya, Maya și Kiki. S-au alăturat celor doi de-aici, Ni-Ni și Chen-Chen. Da, sunt delfini și... pisici și câini refugiați peste tot în lume. Dar or să se întoarcă acasă toți într-o bună zi. A pus creionul deoparte lângă numărul 520. Ziua 520. Afară e un soare strălucitor. Ca în pasajul din cartea de călătorii în jurul lumii. Îl recitește. Despre insula Barbuda. Acolo se vede, liniștită, Marea Caraibilor. Nisipul de pe plaja pustie e roz, ca nicăieri altundeva. Ce liniște! Pe deasupra trece marea pasăre fregată.

Primele gânduri și trăiri

Desenează în caiet un cub Rubik asemănător cu cel de mai jos. Completează spațiile libere astfel:

1. impresia generală transmisă de text;
2. emoțiile resimțite citind/ascultând textul;
3. o întâmplare/carte de care ți-a adus aminte textul;
4. ce ai schimba în acțiunea textului.

Narativul literar (acțiune, timp, spațiu)

Start!

1. La lecția anterioară, ai aflat câteva informații despre autoarea textului „Cine este eu?”. Imaginează-ți că ești autoarea însăși și continuă, în caietul tău, textul de mai jos, sub forma unui mesaj adresat unei prietene, prin care să îți exprimi trăirile despre textul scris.

*Draga mea prietenă,
 Îți scriu aceste rânduri pentru că am primit propunerea de a realiza un text pentru elevii de clasă a VII-a. Deși inițiativa mă fletează, mi-e teamă ...*

2. **Lucrați în perechi!** Faceți schimb de texte și citiți mesajul colegului/colegei. De ce credeți că un autor/o autoare se poate îndoi de textul său? Ce face ca un text să fie citit cu plăcere de elevii de gimnaziu? Oferiți două indicii în acest sens.

3. În clasa a VI-a ai studiat textul narativ literar. Alege, din lista de mai jos, afirmațiile pe care le consideri adevărate despre acesta.

- Textul prezintă informații care pot fi verificate.
- Personajele sunt produsul imaginației unui autor/unei autoare.
- Textul exprimă ideile, emoțiile, sentimentele autorului/autoarei.
- Se folosește un limbaj expresiv.
- Întâmplările sunt imaginare.

4. Cine povestește întâmplările din textul citit?
5. Când și unde se petrece acțiunea? Transcrie cuvintele/structurile care trimit la aceste coordonate.
6. Răspunde la întrebările de mai jos, referitoare la acțiunea textului dat:
 - a. Ce primește băiatul când ajunge prima dată în România?
 - b. Cu ce oraș este asociat locul în care ajunge personajul?
 - c. Cu cine intră prima dată în contact copilul atunci când ajunge în România?
 - d. Care este principala sa îngrijorare?
 - e. Cum se poartă colegii de clasă cu nou-venitul?
 - f. La cât timp revine personajul în locul în care a ajuns prima dată?

Știu!

Textul narativ literar prezintă o serie de întâmplări la care participă personaje prin intermediul cărora autorul își exprimă indirect gândurile, ideile, sentimentele.

Acțiunea reprezintă totalitatea evenimentelor care sunt prezentate de către un narator, de obicei în succesiune cronologică (în ordinea în care se petrec).

Indicii de timp arată momentul în care se desfășoară acțiunea. Pot apărea sub forma unui cuvânt sau a unui grup de cuvinte. *De exemplu: acum, într-o seară, vara trecută.*

Indicii de spațiu arată locul în care se desfășoară acțiunea. Se identifică după cuvinte sau structuri specifice. *De exemplu: aici, în parc, la munte, la București.*

Integrez și creez!

1. Notează tema textului, așa cum se conturează după o primă lectură.
2. Copiază în caiet tabelul de mai jos. Recitește secvențele cuprinse între structurile date și completează casetele cu informațiile cerute.

Ordinea	Secvența	Locul	Timpul	Personajele	Ideea principală
	„Primul lui prieten [...] mai mulți, băieți și fete de vârste diferite.”				
	„A revenit aici în vizită de la Constanța [...] Bine, și el s-a schimbat.”				
	„Doamna rămăsese în Odesa. [...] un prieten care e pasionat de biologie ca și el.”				
	„Bine, au primit toți copiii [...] de îndată ce au ajuns la vamă.”				
	„Pe plajă, veselie [...] Vițelușul de paie pentru Darina, cu poveștile ei preferate.”				
	„Când a ajuns prima dată în clasa cu copii străini [...] Asta a fost important, așa i-a câștigat.”				

3. Amintește-ți etapele acțiunii/momentele subiectului învățate în clasa a VI-a. Delimitează textul în fragmente semnificative, în funcție de aceste etape, și notează ideile principale pentru fiecare.

Îmi amintesc!

Situația inițială/Expozițiunea introduce personajele, indică timpul și locul acțiunii.

Sucesiunea de întâmplări conține **elementul care declanșează acțiunea** (sau **intriga**), **desfășurarea acțiunii** (relatarea propriu-zisă a întâmplărilor) și **punctul culminant** (momentul de maximă tensiune, care pregătește finalul).

Situația finală/Deznodământul aduce rezolvarea problemei sau a conflictului.

4. Bazându-te pe ideile principale notate la exercițiul anterior, scrie rezumatul textului. Intră în manualul digital pentru a-ți aminti regulile rezumatului.
5. Motivează, în minimum 40 de cuvinte, că textul citit este narativ literar.

Mă implic!

1. Joc. Ștafeta povestitorului. Profesorul va avea o minge sau o altă jucărie, pe care o va da unui elev care să înceapă să povestească textul. Elevul numit o aruncă apoi unui coleg care va continua povestirea. Jocul continuă până când se povestește întregul text.

2. Rubik. Împreună cu studenții ei și câțiva autori din străinătate, Simona Popescu a creat un volum colectiv, intitulat *Rubik*. Încearcă și tu o experiență asemănătoare. Creează, alături de colegii tăi, un text literar narativ cu tema aventurii, care să aibă următorul început:

„Acolo se vede, liniștită, Marea Caraibilor. Nisipul de pe plaja pustie e roz, ca nicăieri altundeva. Ce liniște! Pe deasupra trece marea pasăre fregată.”

Țineți cont de următoarele repere:

- Uniți-vă băncile.
- Pornind de la fragmentul de mai sus, fiecare elev va adăuga câte un enunț.
- Veți urmări etapele acțiunii învățate.
- La final, profesorul va citi textul obținut.

Autorul, naratorul, personajul (actualizare)

Gata pentru ceva nou!

1. Vrei să intri puțin pe tărâmul filmului? Imaginează-ți că ești regizor/regizoare și că tocmai te-ai întors în țară, după o lungă călătorie. Scrie un text narativ, de 50-80 de cuvinte, în care să prezinți cum ți s-a părut această experiență.

2. Rescrie textul de la exercițiul anterior gândindu-te că altcineva povestește experiența ta.

3. Privește cu atenție cele două texte obținute. Ce observi? Cine este personajul în primul text? Dar în al doilea? Cine este naratorul în primul text și în cel de-al doilea?

4. Care este diferența dintre cele două texte? Ce elemente te-au ajutat în identificarea naratorului?

Start!

1. De cine este scris textul „Cine este eu?”? Cum se numește persoana care scrie un text? Găsește cât mai multe sinonime.

2. Care sunt personajele din text? Ce îți amintești despre personaje din anii anteriori?

3. Autoarea textului „Cine este eu?” poate fi considerată și personaj? Argumentează-ți răspunsul.

4. Care este diferența dintre autor și narator? Dar dintre narator și personaj? Notează în caiet părerea ta, apoi împărtășește-o și colegilor.

5. **Lucrați în perechi!** Faceți o listă cu textele studiate anul trecut, în care personajul este și narator. La ce persoană sunt relatate întâmplările?

Știu!

Naratorul este vocea care povestește întâmplările într-un text narativ literar. În funcție de implicarea sa în acțiune, naratorul poate fi:

- **subiectiv** (participă la acțiune ca personaj sau martor);
- **obiectiv** (nu este implicat în acțiune, ci doar povestește întâmplările).

Naratorul subiectiv se identifică în text prin verbe și pronume la persoana I, iar cel obiectiv – prin verbe și pronume la persoana a III-a.

Autorul este persoana care scrie textul. El nu participă direct la acțiune, dar își transmite viziunea prin intermediul personajelor și al naratorului.

Personajele sunt ființele prin intermediul cărora autorul își transmite ideile într-un text narativ literar. Sunt imaginate de autor și le regăsim doar în paginile cărții. Acestea reprezintă: ființe umane, plante, animale, obiecte, ființe fabuloase.

După implicarea în acțiune/importanță, personajele se împart în: **principale** (sunt în centrul acțiunii); **secundare** (ajută personajele principale să își îndeplinească scopul); **episodice** (apar doar în anumite momente ale acțiunii); **figurante** (nu participă la acțiune; au rol neînsemnat). După felul în care sunt construite, personajele pot fi **individuale** (reprezentând un individ) sau **colective** (prezentate ca un grup cu trăsături comune; de exemplu, locuitorii unui oraș).

Integrez și creez!

1. Ce tip de narator apare în textul „Cine este eu?”, scris de Simona Popescu? Cum este evidențiat în text? Oferă exemple.

2. Notează pe caiet câteva titluri de texte literare citite de tine sau studiate la clasă, în care ai întâlnit un tip de narator asemănător cu cel din textul-suport.

3. Cum ar arăta textul dacă ar fi scris din perspectiva băiatului? Ce schimbări s-ar produce?

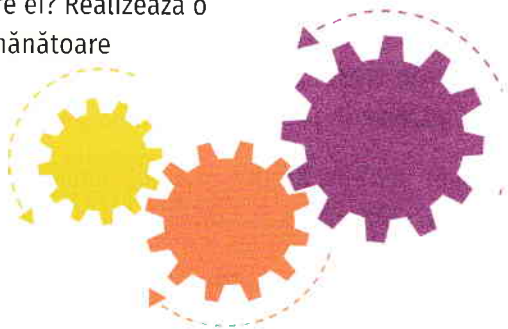
4. Realizează un desen prin care să redai relația autor-narator-personaj așa cum ți-o imaginezi.

5. Notează în tabelul de mai jos personajele din textul studiat, stabilind tipul acestora, în funcție de rolul pe care îl au în desfășurarea acțiunii.

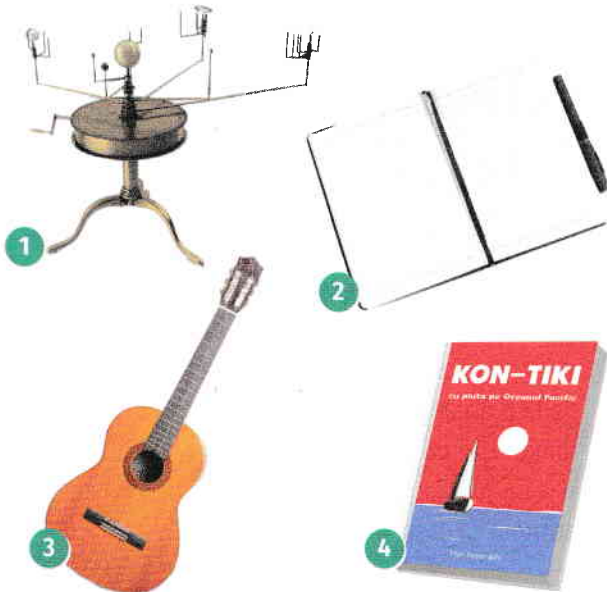
Numele personajului	Tipul personajului

6. Colegii de clasă ai băiatului ar putea fi considerați un personaj colectiv? De ce crezi că alege autoarea să nu-i individualizeze?

7. Scrie pe fiecare roată câte un membru al familiei din textul „Cine este eu?” de Simona Popescu. Care sunt relațiile dintre ei? Realizează o schemă asemănătoare cu membrii familiei tale.

8. Extrage din text pasajele în care sunt prezentate pasiunile băiatului, notează-le în dreptul imaginii corespunzătoare și numește pasiunea.

9. Identifică în textul-suport trăsăturile personajului principal. Scrie-le pe marginea piramidei.

Mă implic!

1. Te-ai identificat cu vreunul dintre personaje? Cu cine? Care sunt trăsăturile voastre comune?
2. Încearcă să te pui în locul unuia dintre personaje. Redactează un text la persoana I în care să prezinți situația din punctul tău de vedere, folosind narațiunea ca tipar textual predominant.
3. Imaginează-ți un alt final pentru textul „Cine este eu?” de Simona Popescu. Notează ideile tale într-un text de 80-100 de cuvinte.
4. **Portofoliu. a.** Realizează, pe o coală A4, fișa de identificare a personajului principal din textul „Cine este eu?”, având în vedere modelul dat.

Titlul textului, autoarea

Personajul

Date de identificare

- a. Naționalitate
- b. Vârsta
- c. Statut și ocupație
- d. Portret fizic
- e. Alte date de identificare

Tipul personajului

Trăsături morale

Cum am aflat aceste trăsături?

Secvențe în care apare personajul

Întrebări pe care i le-aș adresa personajului

Opinia mea despre personaj

b. Pornind de la această fișă, scrie un text narativ, de 100-150 de cuvinte, în care să prezinți o întâmplare prin care trece personajul, ajuns pe Insula Barbuda. Adaugă fișa și textul obținut în portofoliu.

Indicații pentru realizarea portofoliului:

Alege-ți o mapă sau un dosar și adaugă pe copertă/prima pagină numele disciplinei și datele de identificare (numele tău complet, clasa, școala). Pe parcursul anului școlar, completează mapa/dosarul cu temele (individuale sau realizate în grup), proiectele, fișele de lucru, fișele de lectură, fișele de autoevaluare etc.